Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy

Bydgoszcz, 30 października 2026 r.

Szanowni Państwo,

pragniemy zaprosić Państwa do nadsyłania tekstów do tomu zbiorowego pod tytułem

***Krytycy i krytyka literacka wychodźstwa wojennego i Drugiej Emigracji***,

którego publikację planujemy na 2028 rok. Będzie to trzeci tom serii wydawniczej „Oblicza Nowoczesnej i Ponowoczesnej Krytyki Literackiej", ukazującej się nakładem Wydawnictwa Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy i przygotowywanej w ramach działalności naukowej Katedry Literatury Polskiej i Rosyjskiej Wydziału Literaturoznawstwa UKW.

W zamierzeniu tom ma z jednej strony stanowić podsumowanie dotychczasowych badań nad wychodźczą i emigracyjną krytyką literacką, z drugiej zaś – wskazywać nowe perspektywy badawcze oraz inspirować do dalszych poszukiwań. Zależy nam przede wszystkim na ukazaniu różnorodności postaw, koncepcji i praktyk krytycznoliterackich rozwijających się poza granicami kraju, a także na określeniu miejsca i znaczenia krytyki uprawianej na obczyźnie w dziejach polskiej literatury i refleksji o niej.

Każdy rozdział publikacji chcielibyśmy poświęcić jednej postaci i jej dorobkowi krytycznoliterackiemu. Zależy nam nie tyle na rekonstrukcji biografii czy całokształtu działalności piśmienniczej poszczególnych autorów, ile na syntetycznym ujęciu ich aktywności krytycznej. Oczekujemy zatem opracowań, które pozwolą rozpoznać najważniejsze cechy tego dorobku, wskazać jego swoistość, a także określić jego miejsce w historii polskiej krytyki literackiej. Mamy nadzieję, że tak pomyślana publikacja będzie więc użyteczna nie tylko w badaniach literackich, ale również w dydaktyce akademickiej i przyczyni się do popularyzacji nauki poza środowiskiem uniwersyteckim.

Szczególnie interesują nas zagadnienia związane z poglądami estetycznymi i literackimi poszczególnych krytyków, stosowanymi przez nich metodami interpretacji oraz wartościowania dzieł, preferencjami czytelniczymi oraz sposobami rozumienia

zadań i powinności krytyki. Istotne wydają się również kwestie ewolucji ich stanowisk, związków z określonymi środowiskami i czasopismami, a także relacji między krytyką emigracyjną a krajowym życiem literackim. Zachęcamy ponadto do refleksji nad recepcją omawianych wystąpień krytycznych, ich znaczeniem dla współczesnych im dyskusji literackich oraz ewentualną aktualnością formułowanych w nich rozpoznań i ocen.

Nie chcielibyśmy jednak narzucać autorom jednolitego schematu opracowań. Przyjęta formuła tomu zakłada możliwość różnicowania perspektyw metodologicznych i sposobów prezentacji materiału, stosownie do charakteru dorobku poszczególnych postaci. Ważne jest natomiast, aby każdy rozdział przynosił możliwie całościową charakterystykę działalności krytycznoliterackiej wybranego autora, opartą na reprezentatywnym materiale źródłowym i uwzględniającą dotychczasowy stan badań.

Proponujemy, aby przedmiotem Państwa zainteresowania stała się działalność krytycznoliteracka jednej z postaci wymienionych w załączonym wykazie. Jesteśmy przy tym otwarci na indywidualne propozycje autorów nieuwzględnionych na naszej liście. Wybór bohaterów poszczególnych rozdziałów chcielibyśmy uzgodnić z autorami tak, aby uniknąć powtarzania tematów, a zarazem zapewnić możliwie szeroką reprezentację różnych środowisk, pokoleń i nurtów krytyki wychodźczej i emigracyjnej.

Na deklaracje udziału w naszym przedsięwzięciu wydawniczym, zawierające nazwisko proponowanego krytyka, czekamy **do 31 stycznia 2027 roku**, natomiast na gotowe teksty – **do 30 września 2027 roku**. Zgłoszenia oraz wszelkie pytania uprzejmie prosimy kierować na nasze adresy poczty elektronicznej: rmiel@ukw.edu.pl oraz jakubosinski@ukw.edu.pl.

Mamy nadzieję, że przygotowywana publikacja przyczyni się do pełniejszego rozpoznania dorobku emigracyjnych krytyków literackich, a także stanie się punktem wyjścia do dalszej dyskusji nad miejscem i znaczeniem krytyki emigracyjnej w polskiej kulturze literackiej XX wieku.

Łącząc wyrazy szacunku,

/-/ dr hab. Robert Mielhorski, prof. uczelni
/-/ dr Jakub Osiński

Katedra Literatury Polskiej i Rosyjskiej
Wydział Literaturoznawstwa
Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy

## Spis proponowanych krytyków literackich

1. Stanisław Barańczak
2. Jan Bielatowicz
3. Zdzisław Broncel
4. Józef Bujnowski
5. Michał Chmielowiec
6. Maria Danilewicz Zielińska
7. Wacław Grubiński
8. Marian Hemar
9. Gustaw Herling-Grudziński
10. Konstanty A. Jeleński
11. Janina Katz-Hewetson
12. Jan Kott
13. Stefania Kossowska
14. Zofia Kozarynowa
15. Józef Łobodowski
16. Józef Mackiewicz
17. ks. Bonifacy Miązek
18. Czesław Miłosz
19. ks. Jerzy Mirewicz
20. Tadeusz Nowakowski
21. Michał Kryspin Pawlikowski
22. Jerzy Pietrkiewicz
23. Wojciech Skalmowski (Maciej Broński)
24. Jerzy Stempowski
25. Wit Tarnawski
26. Tymon Terlecki
27. Barbara Toporska
28. Stanisław Vincenz
29. Ignacy Wieniewski
30. Stefania Zahorska
31. Karol Zbyszewski

# Zalecenia edytorskie

1. Teksty prosimy wysyłać na adres: rmiel@ukw.edu.pl oraz jakubosinski@ukw.edu.pl do **30 września 2027 roku**.
2. Pliki prosimy zapisywać w formacie *.rtf lub *.doc/*.docx.
3. Tekst powinien mieć objętość ok. 40 000 znaków ze spacjami (1 arkusz wydawniczy).
4. Formatowanie:
   a) tekst główny:
   – czcionka: 12 punktów, Times New Roman,
   – interlinia: 1,5 wiersza,
   – można używać pogrubionych liter i kursywy, nie należy stosować podkreśleń;
   b) przypisy:
   – polskie (tamże, dz. cyt., zob. itd.),
   – czcionka: 10 punktów, Times New Roman,
   – interlinia: 1,5 wiersza.
5. Do tekstu prosimy dołączyć: bibliografię przedmiotową i – możliwie jak najpełniejszą – podmiotową, słowa kluczowe (po polsku i po angielsku), streszczenie (po polsku i po angielsku), notę o autorze (zawierającą afiliację i numer ORCID) oraz informację o ewentualnym źródle finansowania badań.